

EUROOPA LIIDU VÕIMALUSED JA OHUD

12. september 2018 toimunud "Maailm ja Euroopa Liit aastal 2035" seminaril kaardistasid osalejad Euroopa Liitu eesootavaid võimalusi ja ohte aasta 2035 perspektiivis, võttes arvesse meid ümbritsevaid globaalseid trende. Allpool toodud kaardistus võtab märksõnadena kokku **osalejate mõtted**.

Geopoliitika

Võimalused	Ohud
<ul style="list-style-type: none"> • EL keskne roll globaalsete võrgustike haldamisel • Multilateralismi jätkumine • Transatlantilise julgeolekukoostöö (USA-EL) jätkumine • EL naabrusele tähelepanu pööramine ja aktiivne kaasamine • Venemaa positiivne hõlmamine • Partnerlus Hiinaga • Aafrika lõhenemine Lääne vs Hiina mõjude vahel • EL majandusliku suurvõimu kuvandi hoidmine Hiina ja USA kõrval, uute välisturgude teke (Aasia suunal) • USA vaakumi täitmine • Demokraatlik eeskuju ülejäänud maailmale • Väärtustepõhise kogukonna hoidmine • Orientatsioon euroopameelsetele noortele	<ul style="list-style-type: none"> • Liberaalsel demokraatial tuginev ühiskonnakorraldus mureneb • Euroopale vastanduvad jõud tugevnevad • Transatlantilised suhted muutuvad, kui USA kurssi muudab • Suletus võib avatuse – proteksionism, piiride sulgemine, vaenulik natsionalism, sõjalised konfliktid • EL majanduslik positsioon ja konkurentsivõime nõrgeneb • Euroopa Liit lõheneb • EL tasandi otsustusvõimetus, sellest lähtuvalt – teovõimetus • Euroskeptitsism kasvab

Inimene

Võimalused	Ohud
<ul style="list-style-type: none"> • Haridussüsteemi mitmekesisustumine ja rahvusvaheline võrgustamine • Kultuuri globaliseerumine ja kultuuride rikastumine • Kodanikuaktiivsuse suurenemine ja piiriülene kogukondade vaheline koostöö • Rände positiivne kasutamine • Erinevate generatsioonide koostöö kasv • Liitkeel ühiseks suhtlemiseks • Tööjõu palkamine teistest riikidest (nõ töökohad väljaspool piire). • Enese realiseerimise võimaluste mitmekesisustumine • Elukeskkonna areng - targad linnad, teenuste, toodete kättesaadavus inimesele paraneb	<ul style="list-style-type: none"> • Euroopa elanikkonna kahanemine ja vananemine, hoolduskoormuse kasv • Ebavõrdsuse (sotsiaalse, rahalise jne) kasv • Üksildus, vaimse tervise probleemide osakaal suureneb • Demokraatia nõrgenemine ja kogukondade eraldumine ning äärmusliikumiste kasv • Uute haiguste areng ja levik (antimikroobne resistentsus) • Piiride sulgemine ja suletus • Linnastumine • Rahvaste segunemine ja keelte hääbumine • Kliimamuutused ja kliimapagulaste tulek • Spetsialistide väljaränne • Ideede ja ressursi puudus Euroopas

Majandus

Võimalused	Ohud
<ul style="list-style-type: none"> • EL ühtse turu jätkuv potentsiaal • Regionaalne koostöö (infrastruktuur, teadus- ja arendustegevus) • Ekspordi- ja kliendisuhete laiendamine Aasiaga (sh uued transiitkoridorid läbi Põhja-Jäämere) • Tugev teadus- ja haridusbaas, teaduse sidumine ettevõtlusega • Väärtuspõhisus: keskkonnateadlikkus (usaldusväärsed tooted, turism, keskkonnasõbraliku tehnoloogia eksport), sotsiaalne vastutus • Paindlikkus: töö- ja elukoha lahutamise võimalused kasvavad • VKEde suur osakaal majanduses annab paindlikkuse • Kõrgema lisandväärtusega või „targa“ majanduse osakaalu kasv (uued tehnoloogiad, standardimine, tööstuse naasmine Euroopasse tänu digitaliseerimisele, küberturbe arendamine, personaliseeritud tootmine ja -tarbimine) • Toimivad poliitilised instrumendid kokkulepete sõlmimise jaoks • Hõbemajandus: vanemaealise elanikkonna kaasamine tööhõivesse kui võimalus • Head kliimatilised tingimused	<ul style="list-style-type: none"> • Globaalselt süvenev proteksionism, mille tagajärjel killustub majandusruum, siseturg ja finantssüsteem lagunevad • Välised jõud nõrgestavad koostööd ja ühtsust; EL ei jää püsima • EL politiseerub (majandusele keskendumise asemel) • Stagnatsioon: jäikus ning aeglus toimimismudelites, otsustusmehhanismides, hariduses • Euroopa marginaalseerumine: mahajäämus innovatsioonis, teiste suurpiirkondade (Aasia) mõju kasv, kõrgemalpalgaliste ja kõrgema kvalifikatsiooniga töökohtade kadu • Võrgustumise kasv võimendab riskide realiseerumisest tekkivaid mõjusid ja nende ülekandumist • Kõrgeid eetika-, andmekaitse- ja keskkonnastandardeid ei õnnestu muuta globaalseks konkurentsieeliseks; ülereguleerimine • Vananev elanikkond; surve Euroopa sotsiaalkaitse süsteemile • Massmigratsioon (kliimapagulased); integratsioon ebaõnnestub • Ressursside vähesus

Keskkond

Võimalused	Ohud
<ul style="list-style-type: none"> • Euroopa kui eesrindlik roheline mõtteviisi eestvedaja (haridus, teavitust, ringmajandus, innovatsioon säästvate tehnoloogiate arendamisel) • Teadlike kodanike kasv (keskkonnateadlikud valikud, jätkusuutlik tarbimine, MTÜde kasv ja aktiivsem tegevus) • Ringmajanduse rakendamine kõigis eluvaldkondades • Erinevad globaalsed koostöö platvormid • Targad linnad (roheliste lahenduste kasv linnapildis) • Taastuvenergia efektiivsem kasutamine (nt päikese-, tuule- ja veeenergia) • Sinimajanduse (<i>blue economy</i>) võimaluste rakendamine • Ökoturismi kasvatamine • Loodusvarade taastamiseks kaaluda kvoodisüsteemi loomist nende kasutamisel	<ul style="list-style-type: none"> • Keskkonna seisundi halvenemine (Euroopa üksi ei kontrolli kliima- ja keskkonnamuutuseid) • Euroopa Liit oma kõrge ambitsiooniga jääb üksi kliimamuutustega võitlemisel või lõheneb ka sisemiselt • Megatrendid on omavahel seotud (inimesed, tarbimine + geograafiline asukoht + loodusjõud) • Ressursside nappus: kumb enne kätte jõuab – ringmajandus või ressursside puudus? • Täisväärtusliku toidu kadu • Tehnoloogia arendamisel tekkivate uute ainete ja materjalide pikaajalised keskkonnamõjud ei ole teada • Majandusliku konkurentsivõime kaotamine (keskkonnasäästlikud lahendused ei pruugi olla majanduslikult konkureerivad globaalses kontekstis, ettevõtete kolimine kolmandatesse riikidesse) • Kliimapagulust Euroopas (suurenev rändesurve Euroopale tulenevalt kliimaprobleemidest mujal maailmas, eriti Aasias ja Aafrikas)